

Alegorie Platona: pierścień Gygesa

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja RSA](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki, Kęty 2003.
- Platon, *Gorgiasz*, tłum. W. Witwicki.
- Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki.

Alegorie Platona: pierścień Gygesa

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Platońskie dialogi to z dzisiejszej perspektywy nie tylko ważne teksty filozoficzne, ale też jedno z największych osiągnięć greckiej prozy z IV w. p.n.e. By wyjaśnić swoje – często nowe i zaskakujące – idee filozoficzne, Platon tworzył metaforyczne historie lub obrazy literackie. Wpływ filozofii Platona na historię kultury europejskiej był na tyle duży, że z czasem te metafory zaczęły funkcjonować jako alegorie określonych treści. W tej lekcji poznasz alegorię nazywaną „pierścieniem Gygesa”. Dotyczy ona tego, czy człowiek jest z natury sprawiedliwy, czy niesprawiedliwy. Zastanowisz się, dlaczego człowiek powinien postępować moralnie, nawet jeśli nie przynosi to korzyści.

Twoje cele

- Odniesiesz koncepcje sprawiedliwości w dialogach Platona do sytuacji z życia codziennego.
- Zinterpretujesz mit o pierścieniu Gygesa.
- Przeanalizujesz tekst źródłowy Platona o pierścieniu Gygesa.

Przeczytaj

O czym jest *Państwo*?

Państwo to jedno z najważniejszych dzieł filozoficznych Platona poświęcone „filozofii rzeczy ludzkich”, jak wyraził się sam autor. W szczególności skupia się w nim na zasadach funkcjonowania społeczeństwa i przedstawia koncepcję idealnego państwa.

Te społeczne wątki myśli Platona są jednak nierozdzielnie połączone z jego koncepcją człowieka, ontologią, a nawet kosmologią i pierwszymi zasadami rzeczywistości, które legły u podstaw Platońskiej metafizyki. W rzeczywistości więc *Państwo* jest syntezą najważniejszych poglądów Platona, zostało bowiem napisane w czasie, kiedy jego system metafizyczny był ukończony.

Zasadnicze pytanie dzieła dotyczy sprawiedliwości. O to, czym jest sprawiedliwość, można pytać w ramach myśli Platona nie tylko w odniesieniu do państwa i społeczeństwa, lecz także jednostki – człowieka, czy ściślej mówiąc, jego duszy.

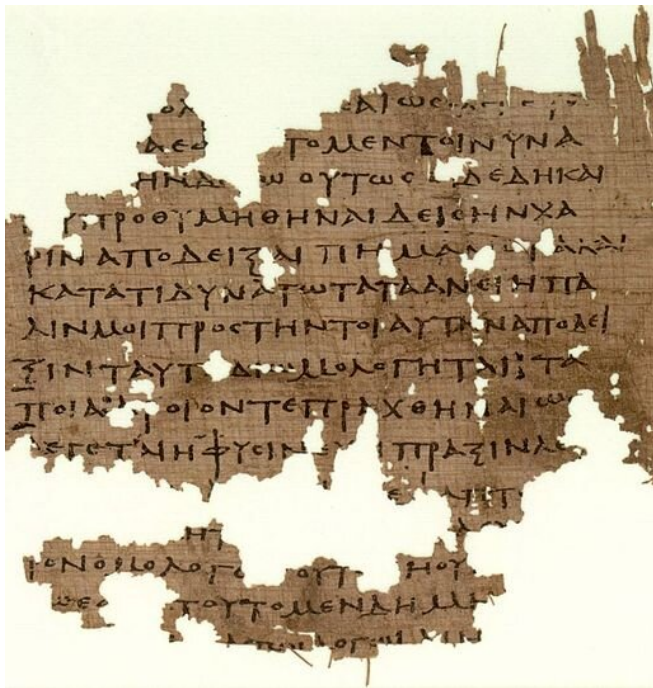

W *Państwie* opisana została pierwsza znana nam wizja doskonałego państwa. Platon zainspirował myślicieli nowożytnych do stworzenia gatunku literackiego nazywanego utopią, której nazwa wzięła się od opisanej przez Tomasza Morusa fikcyjnej wyspy Utopii i jej mieszkańców. Rycina przedstawia XVI-wieczną ilustrację do *Utopii* Morusa autorstwa Ambrosiusa Holbeina

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Jak wiele innych dzieł Platona, *Państwo* jest dialogiem, czyli traktatem filozoficznym napisanym w formie rozmowy. Występujące w nim postaci polemizują ze sobą i wymieniają argumentami, szukając odpowiedzi na pytanie, czym jest sprawiedliwość.

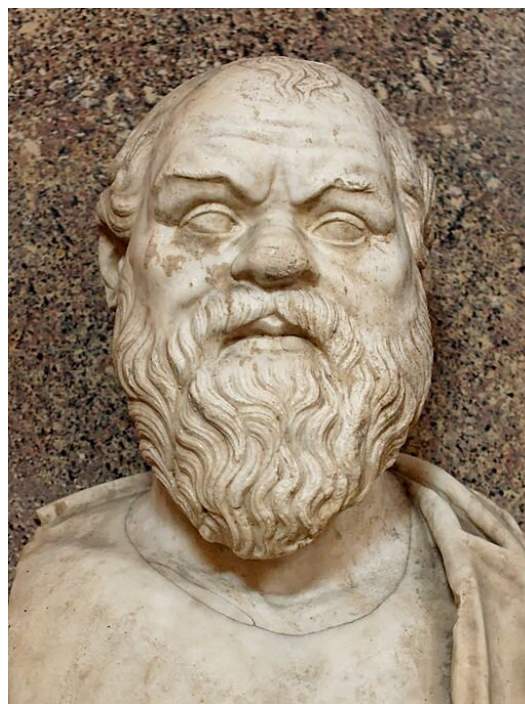
Główną postacią dialogu jest Sokrates, mistrz i nauczyciel młodego Platona, który choć oddalił się z czasem od jego poglądów i opracował własny system filozoficzny, uwiecznił go właśnie w swoich pismach.

Dialog Platona *Państwo* powstał ok. 380 r. p.n.e. Tu widzisz zachowane fragmenty spisanej na papyrusie kopii z III w. n.e.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Choć niektóre dialogi Platona dostarczają nam informacji o poglądach samego Sokratesa, to w *Państwie* Platon wkłada w usta Sokratesa własne myśli.

Popiersie Sokratesa.

Sokrates uprawiał filozofię na ulicach i targach Aten, starając się przekonać współmieszkańców do tego, by przede wszystkim troszczyli się o własną duszę – by była dobra. Uważany jest za ojca etyki filozoficznej. Platon zaczerpnął od niego poglądy aksjologiczne i metodę rozumowania, zbudował jednak własny system filozoficzny, którego sercem jest metafizyka.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Innymi ważnymi postaciami, które biorą udział w dyskusji, są m.in. [sofista](#) Trazymach oraz bracia Platona – Głaukon i Adejmantos.

Krótką historia sprawiedliwości

Problem sprawiedliwości jest starszy niż filozofia. Co jest sprawiedliwe? Jak to ustalić i kto powinien mieć tej sprawie decydujący głos? Pytania tego rodzaju przenikały życie społeczne na długo, zanim Platon napisał swoje dzieło. Przenikały również życie Greków.

Ślady najstarszej, praktycznej wykładni sprawiedliwości możemy odnaleźć o *Iliadzie* i *Odysei* Homera. To koncepcja, w której o tym, co jest, a co nie jest sprawiedliwe decyduje silniejszy. Siłę należy rozumieć tu w szerokim sensie – silny, w sensie fizycznym, jest Achilles; ale przewaga silniejszego dotyczy również urodzenia – arystokraci są silniejszy niż pospólstwo, królowie – silniejsi niż poddani. Była to więc koncepcja dostosowana do warunków życia

tradycyjnych społeczeństw, w których niepodzielną władzę sprawowała wąska, arystokratyczna elita.

Wojna trojańska była, według mitologii, dziesięcioletnim oblężeniem miasta Troja, które zakończyło się jego spaleniem. Przyczyną konfliktu miało być porwanie Heleny, żony króla Sparty, przez trojańskiego księcia Parysa. Czy spalenie miasta jest sprawiedliwą karą za porwanie żony? Według reguły prawa silniejszego, którą przeniknięte było życie greckich polis epoki Homera, tak. Według innej zasady, byłby to jednak nieproporcjonalnie srogi odwet.

Obraz *Pożar Troi*, Daniel van Heil, XVII w.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Inna, przedfilozoficzna koncepcja sprawiedliwości opiera się na idei odwetu. Silniejszy nie może już wedle własnego uznania decydować o tym, co sprawiedliwe. Powstaje pewna zasada – ten, kto doznał krzywdy, ma prawo odwetu.

Choć znana z Kodeksu Hammurabiego zasada „oko za oko, ząb za ząb” wydaje się nam dziś niehumanitarna, była ona ważnym krokiem naprzód w kształtowaniu sprawiedliwego życia społecznego. To, co sprawiedliwe, nie było już po prostu wolą silniejszego, lecz podlegało pewnej zasadzie – miało być odwetem proporcjonalnym do czynu.

Sprawiedliwość wkroczyła w domenę filozofii za sprawą sofistów, którzy byli wędrownymi nauczycielami, przygotowującymi młodzież do życia publicznego. Zakwestionowali oni pogląd, że kara powinna być odwetem za krzywdy. Zamiast tego, mówili, należy rozumieć ją jako narzędzie wychowania. Występek bierze się z niewiedzy – kara powinna więc przede wszystkim uczyć, pozawalać, by człowiek wrócił na dobrą drogę.

Jacques-Louis David, *Śmierć Sokratesa*, 1787 r.

Pogląd, że zło bierze się z niewiedzy, rozpowszechnił się w filozofii greckiej w V w. p.n.e. Wyznawali go zarówno sofści, jak i Sokrates. Pomimo tego podobieństwa, gruntownie różnili się między sobą w innych kwestiach. Sofści głosili, że dobro i zło są względne, Sokrates – przeciwnie, że mają jedno, niezmiennie znaczenie, które każdy człowiek powinien próbować poznać.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

O tym, co sprawiedliwe, nie decyduje więc – według sofistów – wola bogów lub uświęcona tradycja (jak miało to miejsce w przedfilozoficznych koncepcjach sprawiedliwości), lecz wiedza, którą posiadała jednostka (lub, na swoje nieszczęście, nie). Miarą sprawiedliwości ma być – zdaniem sofistów – sam człowiek, zgodnie ze słynnym twierdzeniem Protagorasa z Abdery, że człowiek jest w ogóle „miarą wszechrzeczy”.

Oznaczało to, że o tym, co sprawiedliwe, decydują ludzie – obywatele, którzy umawiają się, co będą uznawać za sprawiedliwe. Ten pogląd, sprowadzający znaczenie sprawiedliwości do umowy między ludźmi, nazywany jest **konwencjonalizmem**. Ma on doniosłe konsekwencje – sprawiedliwy jest nie sam człowiek, lecz pewne jego działania i to w zależności od kontekstu. Możemy wyobrazić sobie, że to samo działanie będzie sprawiedliwe w jednym, a niesprawiedliwe w innym kontekście. Zabicie niewinnego człowieka jest niesprawiedliwe i chyba wszyscy się co do tego zgadzamy. Lecz to, że żołnierze zabijają najeźdźców w obronie swojego kraju, uznamy raczej za działanie sprawiedliwe – przecież każdy człowiek może się bronić przed agresją. Podobna względność zasad zachodzi, według sofistów, między państwami – to, co w jednym uchodzi za sprawiedliwe, w innym wcale nie musi takie być. Pogląd sofistów, że sprawiedliwość jest względna – jej znaczenie zależy od kontekstu – to **relatywizm**.

Platon a sofści

Z relatywizmem i konwencjonalizmem absolutnie nie zgadza się Platon. Jego koncepcja sprawiedliwości jest w gruncie rzeczy wielką polemiką z sofistami. Sens sprawiedliwości nie może być zmienny – musi być stały, czyli niezależny od kontekstu. Nie chodzi więc o to, byśmy dowiedzieli się, co ludzie uznają za sprawiedliwość. Pytanie, które stawia Platon, brzmi, czym jest sprawiedliwość sama w sobie. Poszukując odpowiedzi na to pytanie, rekonstruuje w *Państwie* różne ujęcia sprawiedliwości, by następnie wykazać, że są błędne.

Trazymach i interes silniejszego

Występujący w *Państwie* sofista Trazymach, postać autentyczna, głosi, że sprawiedliwe jest to, co leży w interesie silniejszego. Punktem wyjścia jego argumentu jest konwencjonalizm. Trazymach zauważa, że istnieją różne ustroje, np. demokracja i dyktatura, a ich rządy ustanawiają takie prawa, które leżą w ich interesie. W interesie rządów demokratycznych jest ustanawianie praw demokratycznych, zaś w interesie dyktatora, przeciwnie – ustalanie takich praw, które umocnią jego dyktaturę i nie pozwolą np. na wprowadzenie demokracji. Rząd w każdym państwie posiada siłę, zaś rządzeni jej podlegają. Wynika stąd, że zawsze i wszędzie silniejszy narzuca innym to, co leży w jego interesie, i nazywa to sprawiedliwością.

Glaukon i umowa społeczna

Część sofistów głosiła pogląd Trazymacha – sprawiedliwość i prawo były dla nich po prostu narzuconym innym interesem silniejszego. Istniał jednak inny nurt sofistyki, którego poglądy przywołuje w *Państwie* Glaukon. Konwencję, która decyduje o tym, co uznaje się za sprawiedliwe i prawe, uznaje on nie za wyraz woli silniejszych, lecz za instrument, który chroni przed ich zakusami słabszych.

Konwencjonalizm sofistów nie cieszył się szczególnym powodzeniem ani w starożytności, ani w średniowieczu. Lecz w epoce nowożytnej powrócił w formie koncepcji umowy społecznej, zgodnie z którą władza nie pochodzi od Boga, lecz od ludu. Ta sformułowana przez Brytyjczyka Johna Locke'a idea miała wielkie znaczenie dla demokratycznych przemian w Europie i Stanach Zjednoczonych. Obraz Eugene'a Delacroix *Wolność prowadząca lud na barykady* upamiętnia rewolucję lipcową we Francji, która wymierzona była w panowanie króla Karola X.]

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Gdyby ludzie byli z natury sprawiedliwi, argumentuje Glaukon, prawo nie byłoby w ogóle potrzebne. Lecz,

« gdy się ludzie nawzajem krzywdzą i wzajemnych krzywd od siebie doznają, i kosztują jednego i drugiego, wtedy ci, którzy nie mogą jednego uniknąć, a na drugie sobie pozwolić, uważają za rzecz pożyteczną umówić się wzajemnie, że się nie będzie krzywd ani wyrządzało, ani doznawało. Dlatego zaczęli prawa układać i umowy wzajemne i nazwali to, co prawem przepisane, czymś legalnym i sprawiedliwym

Źródło: Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki, Antyk, Kęty 2003, s. 51.

Sofiści różnią się więc między sobą w ocenie umowy społecznej – czy jest ona wytworem słabych, mającym na celu obronę przed silniejszymi, czy może wyrazem woli silnych. Zgadniają się jednak, że jej źródłem jest konwencja. A zatem sens sprawiedliwości jest względny – nie istnieje jedna obiektywna miara sprawiedliwości. Człowiek jest z natury

niesprawiedliwy – działa w swoim, egoistycznym interesie, jeśli zaś postępuje sprawiedliwie, to tylko ze strachu przed karą.

Platoński Sokrates odpowiada w dialogu Trazymachowi, że jeśli ktoś rządzi we własnym interesie, a nie w interesie państwa, jest z gruntu niesprawiedliwy; prawo silniejszego jest więc z gruntu niesprawiedliwe. Podważa również założenie leżące u podstaw argumentu Glaukona – o tym, co znaczy sprawiedliwość nie może decydować umowa. Powołuje się tu na sytuację konfliktu między tym, co jednostka uznaje za sprawiedliwe, a prawem państwowym. Konwencjonalizm prowadziłyby do sytuacji, kiedy opinii innych trzeba by zaufać bardziej niż temu, co podpowiada dusza.

Niezgoda Platona na sofistyczną koncepcję sprawiedliwości ma jednak głębsze źródło i wiąże się z założeniami jego systemu filozoficznego. Jeśli odmawia wartości poznaniu zmysłowemu, to nie godzi się również na rozważania o sprawiedliwości opierające się na obserwacji życia społecznego. Platonowi chodzi o coś odwrotnego – niezależne od kontekstu pojęcie sprawiedliwości, które zapewnia absolutną, obiektywną miarę sprawiedliwości.

Błędne jest w oczach Platona samo założenie, że znaczenie sprawiedliwości należy sprowadzić do tego, jak żyją ludzie (**konwencjonalizm**). Powinno być zaś odwrotnie, to ludzie powinni oceniać swoje czyny za pomocą poznanej uprzednio (**aprioryzm**) dzięki namysłowi filozoficznemu mierze sprawiedliwości. W odpowiedzi na prośbę brata Platona, Adejmanta, Sokrates wyjaśnia, czym jest idea sprawiedliwości.

Doskonałe państwo i doskonała dusza

W koncepcji Platona istnieje nierozzerwalny związek między sprawiedliwością w państwie a sprawiedliwością w duszy. W istocie, jest to ta sama idea, która realizuje się na dwóch różnych poziomach.

W doskonałym, czyli sprawiedliwym państwie, istnieją trzy stany:

O przynależności do każdego ze stanów nie decyduje urodzenie, lecz wrodzone talenty jednostki. Dla każdego ze stanów właściwa jest pewna cnota. Dla żywicieli jest to umiarkowanie-rozwaga, dla żołnierzy – męstwo, zaś dla władców-filozofów będzie nią mądrość. Sprawiedliwość polega na tym,

“ żeby każdy robił swoje, a nie bawił się tym i owym

Źródło: Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki, Antyk, Kęty 2003, s. 132.

W koncepcji Platona ludzie są więc z natury nierówni. Sprawiedliwość panuje wtedy, gdy ta nierówność znajduje odzwierciedlenie w życiu państwa. Gdy zaś rolnicy i kupcy chcą uczestniczyć w rządach, do czego się z natury nie nadają, a ludzie zajmują się różnymi sprawami, zamiast tym tylko, do czego są naturalnie predestynowani, w życie państwa wkrada się niesprawiedliwość.

Analogicznie ma się rzecz z życiem człowieka. Trzem cnotom (umiarowi, męstwu i mądrości) odpowiadają trzy części duszy – pożądliva, popędliwa i rozumna. Sprawiedliwość panuje w naszym życiu, gdy rozum panuje nad zmysłami i uczuciami – gdy zamiast rozpuszty wybieramy umiar, a zamiast tchórzostwa – męstwo.

W obu wymiarach – indywidualnym i społecznym, sprawiedliwość polega na tym, że to, co rozumne, panuje nad popędami i uczuciami. To niezależna od żadnego kontekstu, niezmienna miara sprawiedliwości według Platona. Obowiązuje ona więc każdego człowieka, w każdym kraju i w każdych okolicznościach.

Słownik

alegoria

(gr. *allegoreo* – mówić coś innego) motyw lub zespół motywów, który poza znaczeniem dosłownym i bezpośrednio przedstawionym ma ukryte znaczenie dodatkowe, pozostawione domyślności czytelnika lub wyjaśnione przez autora; znaczenie to, zwane alegorycznym, jest połączone ze znaczeniem dosłownym zwykle w sposób umowny, mający oparcie w tradycji literackiej, kulturalnej, religijnej; sens alegorii jest ściśle określony i ustalony konwencjonalnie (w przeciwieństwie do symbolu)

aprioryzm

(łac. *a priori* – z góry, uprzedzając fakty) pogląd, zgodnie z którym istnieje wiedza niezależna od doświadczenia.

konwencjonalizm

(łac. *conventio* – układ, zgoda) w filozofii polityki relatywizm uznający, że zasady regulujące działanie systemu prawnego, społecznego i ustroju politycznego opierają się na umowie społecznej

relatywizm

(łac. *relativus* – względny) pogląd, zgodnie z którym wartości (moralne, poznawcze, estetyczne) są względne, a zatem nie mają absolutnego, niezmiennego i powszechnego charakteru

sofiści

(gr. *sophistes* – mędrzec, od *sophia* – mądrość) działający w Atenach w V i IV w. p.n.e. nauczyciele przygotowujący obywateli do życia publicznego, wykładający retorykę, politykę, filozofię i etykę; zainteresowania badawcze sofistów skupiały się na człowieku i jego działalności (historia, społeczeństwo, język); w teorii poznania opowiadali się za metodą empiryczno-indukcyjną i głosili relatywizm epistemologiczny; w filozofii polityki głosili konwencjonalizm; przedstawicielami sofistów byli: Protagoras z Abdery, Gorgiasz z Leontinoj, Hippiasz z Elidy, Kritias, Trazymach

Trwa wczytywanie danych..

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Dh58CrZue>

Źródło tekstu: Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki, Kęty 2003, s. 51–52.

Źródło: muzyka: *Vanishing, Ominous* Kevin MacLeod (incompetech.com) Licensed under Creative Commons: By Attribution 3.0 License <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>.

Film z animacją Platon "*Państwo*" *Pierścień Gygesa*.

Polecenie 1

Czy zgadzasz się z powiedzeniem, że „okazja czyni złodzieja”? Czy, twoim zdaniem, postępujemy sprawiedliwie z wewnętrznego przekonania czy raczej skłania nas do tego groźba kary? Czy postępował(a)byś sprawiedliwie, gdyby inni ludzie nie mogli cię oceniać, sądy karać i nie istnieliby żadni bogowie? Zapisz swoje obserwacje w formie notatek.

Polecenie 2

Platon posługiwał się w swoich tekstach alegoriami i przypowieściami, które miały przybliżyć czytelnikom abstrakcyjne wywody. W *Państwie* znajduje się słynna alegoria jaskini. Pojawia się tam również przypowieść o pasterzu Gygesie, który znajduje niesamowity pierścień. Czy w duszy Gygesa panuje sprawiedliwość zgodna z koncepcją Platona? Czy każdy zachowałby się podobnie w jego sytuacji? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Polecenie 3

Porównaj postaci Gygesa i Bilba Bagginsa – bohatera *Hobbita* J.R.R Tolkiena. Jaki użytek zrobili oni z posiadania niezwykłego, pozwalającego zniknąć pierścienia? Czy są oni, twoim zdaniem, podobni czy różni? Jak ocenić ich zachowanie z perspektywy cnót, o których nauczał Platon? Przygotuj prezentację lub napisz esej na ten temat.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Podaj dwa przykłady czynu lub działania, które w jednym kontekście uważane są za sprawiedliwe, a w innym – nie.

Ćwiczenie 4

Przypomnij sobie, jak postępował Gyges po założeniu pierścienia. Sformułuj argument za tezą, że będąc w jego sytuacji, każdy człowiek powinien zachowywać się w sposób sprawiedliwy i zgodny z zasadami etyki.

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Czy zgadzasz się z myślą Platona, że sprawiedliwość polega na tym, „żeby każdy robił swoje, a nie bawił się tym i owym”? Wyjaśnij znaczenie tego stwierdzenia, rozważ je na samodzielnie wybranych przykładach i zajmij wobec niego stanowisko.

Dla nauczyciela

Autor: Paweł Kaniowski

Przedmiot: Filozofia

Temat: Alegorie Platona: pierścień Gygesa

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

VII. Filozofia i kultura europejska jako „przypisy do Platona”. Uczeń:

1) przedstawia oraz interpretuje wielkie alegorie Platona (jedna do wyboru): „drugie żeglowanie (wyprawa)” i „słońce” (Fedon, 98 c – 100 b), „jaskinia” (Państwo, 514 a – 517 a), „skrzydlaty zaprzęg” (Fajdros, 246 a–b, 253 d–e), „pierścień Gygesa” (Państwo, 358 e – 361 d);

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele lekcji. Uczeń:

- odnosi koncepcję sprawiedliwości w dialogach Platona do sytuacji z życia codziennego;
- interpretuje mit o pierścieniu Gygesa;
- analizuje tekst źródłowy Platona o pierścieniu Gygesa.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja;

- rozmowa kierowana;
- film;
- praca z tekstem;
- lego logos.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zapoznają się z treściami w sekcji „Przeczytaj”.

Faza wprowadzająca:

1. Prowadzący zajęcia loguje się na platformie. Na tablicy interaktywnej lub za pomocą rzutnika wyświetla temat lekcji, następnie omawia cel zajęć i informuje uczniów o ich planowanym przebiegu. Wspólnie z uczniami ustala kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. **Lego logos.** Praca z treścią e-materiału metodą lego logos. Uczniowie zapoznają się z treścią sekcji „Przeczytaj”. Następnie, w zależności od liczebności klasy, w 2-4-osobowych grupach układają konstrukcje z klocków lego, odzwierciedlające budowę i znaczenie przeczytanego tekstu. Następnie każda grupa prezentuje swoją konstrukcję, przedstawiając jednocześnie sposób odczytania tekstu. Nauczyciel, na podstawie uczniowskich propozycji, inicjuje krótką dyskusję.
2. **Praca z multimedium.** Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej materiał z sekcji „Animacja RSA”. Odczytanie polecenia do multimedium: *Platon posługiwał się w swoich tekstach alegoriami i przypowieściami, które miały przybliżyć czytelnikom abstrakcyjne wywody. W „Państwie” znajduje się słynna alegoria jaskini. Pojawia się tam również przypowieść o pasterzu Gygesie, który znajduje niesamowity pierścień. Czy w duszy Gygesa panuje sprawiedliwość zgodna z koncepcją Platona? Czy każdy zachowałby się*

podobnie w jego sytuacji? Uzasadnij swoją odpowiedź. Wspólna praca całego zespołu klasowego nad odpowiedziami.

3. Nauczyciel inicjuje dyskusję, pytając uczniów: *Czy zgadzacie się z powiedzeniem, że „okazja czyni złodzieja”? Czy, waszym zdaniem, postępujemy sprawiedliwie z wewnętrznego przekonania, czy raczej składania nas do tego groźba kary? Czy postępowalibyście sprawiedliwie, gdyby inni ludzie nie mogli was oceniać, sądy karać i nie istnieliby żadni bogowie?*
4. Nauczyciel przechodzi do sekcji „Sprawdź się”. Dzieli klasę na 4-osobowe grupy. Uczniowie rozwiązują zadania na czas, od najłatwiejszych do najtrudniejszych. Grupa, która poprawnie rozwiąże zadania jako pierwsza, wygrywa, a nauczyciel może nagrodzić uczniów ocenami za aktywność.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie dobierają się w pary i wymieniają poglądami, dzielą się tym, czego się nauczyli.
2. Wszyscy uczniowie podsumowują zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.

Praca domowa:

1. Porównaj postaci Gygesa i Bilba Bagginsa – bohatera *Hobbita* J.R.R. Tolkiena. Jaki użytek uczynili oni z posiadania niezwykłego, pozwalającego zniknąć pierścienia? Czy są oni, twoim zdaniem, podobni czy różni? Jak ocenić ich zachowanie z perspektywy cnót, o których nauczał Platon? Przygotuj prezentację lub napisz esej na ten temat.

Materiały pomocnicze:

- Hare R.M., *Platon*, Warszawa 1996.
- Praca zbiorowa, *W kręgu Platona i jego dialogów*, Toruń 2005.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą wykorzystać medium w sekcji „Animacja RSA” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.